

हालको निर्देशन	संशोधित व्यवस्था
<p>इ.प्रा. निर्देशन नं १</p> <p>वासल-२, फारम नं.२, वासलात बाहिरको कारोबार</p> <p>हाल व्यवस्था नभएको ।</p>	<p>अनुसूची नं. १.१ (Capital Adequacy Framework 2007 (updated July 2008)) को 3.3.k.1. मा भएको Long term trade-related contingencies अन्तर्गत उल्लेखित व्यहोरा पछि देहायको व्यवस्था थप गर्ने ।</p> <p>In case the usance letter of credit is discounted, the risk weight shall be calculated on net basis.</p>
<p>3.3.C.2 However, the claims on foreign banks incorporated in the SAARC region and which operate with a buffer of 1% above their respective regulatory minimum capital requirements may be risk weighted at 20%.</p>	<p>अनुसूची नं. १.१ (Capital Adequacy Framework 2007 (updated July 2008)) को जोखिम भारत सम्पत्ति विवरण (तालिका नं. २) को Off Balance Sheet exposures मा २० प्रतिशत जोखिम भार दिने गरी देहायको शिर्षक थप गर्ने ।</p> <p>"Claims on foreign bank incorporated in SAARC region operating with a buffer of 1% above their respective regulatory capital requirement"</p>
<p>इ.प्रा. निर्देशन नं २</p>	
<p>३. खराब कर्जा सम्बन्धी थप व्यवस्था</p> <p>भाका नाघेको वा ननाघेको कुनै पनि कर्जामा देहायको कुनै कैफियत देखिएमा त्यस्तो कर्जा तथा सापटलाई खराब कर्जामा वर्गीकरण गर्नु पर्नेछ :-</p> <p>(घ) खरिद वा डिस्काउन्ट गरेको विल्स र प्रतितपत्र तथा जमानत जस्ता गैर कोषमा आधारित सुविधाहरु फोर्स लोन (Force Loan) को रुपमा कोषमा आधारित कर्जामा परिणत भएको अवस्थामा त्यसरी कर्जामा परिणत भएको मितिले नब्बे दिनसम्म असुली नभएमा,</p> <p>(ज)प्रतितपत्र, जमानत र अन्य सम्भावित दायित्वहरु नियमित प्रकृया अन्तर्गत कोषमा आधारित कर्जामा परिणत गर्दा ९० दिन भित्र उक्त कर्जा असुल हुन नआएमा,</p>	<p>बुँदा (३) को खण्ड (घ) लाई देहाय बमोजिम संशोधन गरी खण्ड (ज) हटाउने ।</p> <p>(घ) खरिद वा डिस्काउन्ट गरेको विल्स र प्रतितपत्र, जमानत तथा अन्य सम्भावित दायित्वहरु फोर्स लोन (Force Loan) को रुपमा कोषमा आधारित कर्जामा परिणत भएको अवस्थामा त्यसरी कर्जामा परिणत भएको मितिले नब्बे दिनसम्म असुली नभएमा,</p>
<p>६. ओभरड्राफ्ट सीमा नाघ्ने गरी साँवा तथा ब्याज असुलउपर गर्न नपाइने</p> <p>ओभरड्राफ्ट सीमा नाघ्ने गरी ग्राहकको चल्ती खाताबाट ओभरड्रन (Overdrawn) गरी कर्जाको साँवा तथा ब्याज असुलउपर गर्न पाइने छैन ।</p> <p>तर, यस व्यवस्थाले ग्राहकको खातामा रहेको मौज्जात खर्च गरी साँवा तथा ब्याज असुलउपर गर्न बन्देज लगाएको मानिने छैन । ग्राहकको खाता खर्च गरी साँवा तथा ब्याज असुलउपर गर्दा खाता ओभरड्रन (Overdrawn) भई एक महिनासम्म पनि हिसाव राफसाफ नभएको खण्डमा यसरी असुलउपर नभएका कर्जाहरुमा ओभरड्रन गरेको साँवा रकम समेत बक्यौता कर्जा रकममा समावेश गरी त्यस्ता कर्जाहरु जुन वर्गमा पर्ने हो सो भन्दा एक तह मुनिको वर्गमा समावेश गर्नु पर्नेछ । खाता खर्च गर्दा ग्राहकलाई प्रदान गरिएको सीमा नघाएर ओभरड्रन (Overdrawn) गर्न पाइने</p>	<p>उक्त बुँदामा भएको एक महिनासम्म पनि भन्ने बाक्यांशलाई हटाई देहायको व्यवस्था कायम गर्ने ।</p> <p>ओभरड्राफ्ट सीमा नाघ्ने गरी ग्राहकको चल्ती खाताबाट ओभरड्रन (Overdrawn) गरी कर्जाको साँवा तथा ब्याज असुलउपर गर्न पाइने छैन ।</p> <p>तर, यस व्यवस्थाले ग्राहकको खातामा रहेको मौज्जात खर्च गरी साँवा तथा ब्याज असुलउपर गर्न बन्देज लगाएको मानिने छैन । ग्राहकको खाता खर्च गरी साँवा तथा ब्याज असुलउपर गर्दा खाता ओभरड्रन (Overdrawn) भई हिसाव राफसाफ नभएको खण्डमा यसरी असुलउपर नभएका कर्जाहरुमा ओभरड्रन गरेको साँवा रकम समेत बक्यौता कर्जा रकममा समावेश गरी त्यस्ता कर्जाहरु जुन वर्गमा पर्ने हो सो भन्दा एक तह मुनिको वर्गमा समावेश गर्नु पर्नेछ । खाता खर्च गर्दा ग्राहकलाई प्रदान गरिएको सीमा नघाएर</p>

हालको निर्देशन	संशोधित व्यवस्था
छैन ।	ओभरड्रन (Overdraw) गर्न पाइने छैन ।
<p>७. ग्रेस अवधि सम्बन्धी व्यवस्था</p> <p>इजाजतपत्र प्राप्त संस्थाहरूले आवधिक कर्जा प्रदान गर्दा समान्यतया एक वर्षभन्दा बढी ग्रेस अवधि राखी कर्जा प्रदान गर्न पाइने छैन । सो भन्दा बढी ग्रेस अवधि प्रदान गर्नुपर्ने भएमा के कति कारणले र कुन कुन आधारमा ग्रेस अवधि थप गर्नुपरेको हो सोको व्यहोरा खुलाई कर्जा स्वीकृतिको समयमानै संचालक समितिबाट अनुमोदन गर्नुपर्ने छ ।</p>	<p>सो व्यवस्थालाई देहाय बमोजिम संशोधन गर्ने ।</p> <p>७. ग्रेस अवधि सम्बन्धी व्यवस्था</p> <p>इजाजतपत्र प्राप्त संस्थाहरूले आवधिक कर्जा प्रदान गर्दा समान्यतया एक वर्षभन्दा बढी ग्रेस अवधि राखी कर्जा प्रदान गर्न पाइने छैन । सो भन्दा बढी ग्रेस अवधि प्रदान गर्नुपर्ने भएमा के कति कारणले र कुन कुन आधारमा ग्रेस अवधि थप गर्नुपरेको हो सोको व्यहोरा खुलाई कर्जा स्वीकृतिको समयमानै सो कर्जा स्वीकृत गर्न अख्तियार प्राप्त स्तर भन्दा माथिल्लो स्तरबाट अनुमोदन गराउनु पर्नेछ । यस प्रयोजनको लागि सबभन्दा माथिल्लो स्तर संचालक समिति हुनेछ ।</p>
<p>९. कर्जा नोक्सानी वापत कायम गर्नु पर्ने व्यवस्था (५)</p> <p>व्यक्तिगत/संस्थागत जमानीमा कर्जा प्रदान गर्दा ऋणीको व्यक्तिगत जमानी रकम बराबरको अन्य कसैको दावी नलाग्ने सम्पत्तिको विवरण अनिवार्य रूपमा लिनु पर्नेछ । व्यक्तिगत/संस्थागत जमानीमा मात्रै प्रवाहित कर्जालाई पनि उपरोक्तानुसार वर्गीकरण गरी असल, कमसल र शंकास्पद कर्जामा पर्ने भए सो वर्गमा तोकिएको प्रतिशतको अतिरिक्त बीस प्रतिशत थप गरी कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्नु पर्नेछ । अन्य भौतिक</p>	<p>सो व्यवस्थालाई देहाय बमोजिम संशोधन गर्ने ।</p> <p>(५)</p> <p>व्यक्तिगत/संस्थागत जमानीमा कर्जा प्रदान गर्दा ऋणीको व्यक्तिगत जमानी रकम बराबरको अन्य कसैको दावी नलाग्ने सम्पत्तिको विवरण अनिवार्य रूपमा लिनु पर्नेछ । क्रेडिट कार्ड बाहेक व्यक्तिगत/संस्थागत जमानीमा मात्रै प्रवाहित कर्जालाई पनि उपरोक्तानुसार वर्गीकरण गरी असल, कमसल र शंकास्पद कर्जामा पर्ने भए सो वर्गमा तोकिएको प्रतिशतको अतिरिक्त बीस प्रतिशत थप गरी कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्नु पर्नेछ । अन्य भौतिक</p>
<p>१३. वित्तीय जमानतको आधारमा कर्जा दिन तथा निक्षेप स्वीकार गर्न नपाउने सम्बन्धी व्यवस्था</p> <p>स्वदेशमा स्थापना भई सञ्चालनमा रहेका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले जारी गरेको वित्तीय जमानत (Financial Guarantee) का आधारमा कुनै पनि बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले कर्जा दिन तथा निक्षेप स्वीकार गर्न पाउने छैन ।</p>	<p>सो व्यवस्थालाई देहाय बमोजिम संशोधन गर्ने ।</p> <p>स्वदेशमा स्थापना भई सञ्चालनमा रहेका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले जारी गरेको वित्तीय जमानत (Financial Guarantee) का आधारमा कर्जा/सुविधा दिन तथा निक्षेप स्वीकार गर्न पाउने छैन ।</p>
<p>१९. स्वीकृत भौगोलिक कार्यक्षेत्रभित्र अचल सम्पत्ति धितो राखी कर्जा प्रवाह गर्ने सम्बन्धमा</p> <p>इजाजतपत्रप्राप्त राष्ट्रियस्तरका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू बाहेक अन्य संस्थाहरूले अचल सम्पत्ति धितो राखी कर्जा प्रवाह गर्ने प्रयोजनका लागि परियोजना कर्जा बाहेक अन्य प्रकृतिका कर्जाको हकमा स्वीकृत धितो आफ्नो भौगोलिक कार्यक्षेत्रभित्रकै हुनुपर्ने छ । यस सम्बन्धी निर्देशन (मिति २०६५/११/६, परिपत्र ३१/०६५/६६) जारी हुनु अगावै तोकिएको आफ्नो कार्यक्षेत्र भन्दा बाहिरको अचल सम्पत्ति धितो लिई प्रवाह भएको परियोजना बाहेकका कर्जाको हकमा २०६८ आषाढ मसान्तभित्र वा भुक्तानी अवधि (Maturity Period) मध्ये जुन अघि हुन्छ त्यस समय सीमाभित्र उपरोक्त अनुसारको कारोवारलाई समायोजन गरिसक्नु पर्नेछ । अन्यथा, त्यस्तो कर्जा असुली नभएसम्म</p>	<p>सो व्यवस्थामा भएको “२०६८ आषाढ मसान्तभित्र” भन्ने वाक्यांशको सट्टा “२०६८ पौष मसान्तभित्र” भन्ने वाक्यांश राखी ६ महिना अवधि थप गर्ने ।</p>

हालको निर्देशन	संशोधित व्यवस्था
शत प्रतिशतले कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्नु पर्नेछ ।	
<p>२२. पर्यावरणीय प्रभावको विश्लेषण गरेर मात्र कर्जा प्रवाह गर्ने सम्बन्धी व्यवस्था</p> <p>मुलुकभरका ताल, तलैया, दह, कुण्ड र पोखरी क्षेत्र वरपर वा आसपासमा बन्ने होटल, रिसोर्ट लगायतका कुनै पनि प्रकृतीका उद्योगहरूमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले कर्जा लगानी गर्नुपूर्व अनिवार्य रूपमा पर्यावरणीय प्रभावको विश्लेषण गरी त्यस्ता ताल, तलैया, कुण्ड, दह र पोखरीहरूमा प्रतिकूल असर नपर्ने ठहर तथा यकिन गरेर मात्र कर्जा प्रवाह गर्नुपर्ने छ ।</p>	<p>सो व्यवस्थालाई देहाय बमोजिम संशोधन गर्ने ।</p> <p>कुनै पनि प्रकृतीका उद्योगहरूमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले कर्जा लगानी गर्नुपूर्व अनिवार्य रूपमा पर्यावरणीय प्रभावको विश्लेषण गरी कर्जा प्रवाह गर्नुपर्ने छ ।</p>
<p>२३. जमानत दिएको अवस्थामा जमानीपत्रमा उल्लेख गरेको रकमसम्म मात्र जिम्मेवार हुने ।</p> <p>जमानत दिएको अवस्थामा जमानीपत्रमा उल्लेख गरेको रकमभन्दा बढी रकमको लागि जमानी दिने व्यक्ति/फर्म/ कम्पनी/संस्थालाई कुनै पनि अवस्थामा जिम्मेवार नगराउन जमानीपत्र तयार गर्दा नै जमानी रकम, अवधि, ऋणको प्रयोजन, प्रमुख ऋणी, साक्षी, जमानतकर्ताको नाम, ठेगाना, सो को सनाखत लगायतका विषयहरू स्पष्ट रूपमा उल्लेख हुनु पर्नेछ ।</p>	<p>सो व्यवस्थालाई देहाय बमोजिम संशोधन गर्ने ।</p> <p>जमानत दिएको अवस्थामा जमानीपत्रमा उल्लेख गरेको रकमभन्दा बढी रकमको लागि जमानी दिने व्यक्ति/फर्म/ कम्पनी/संस्थालाई कुनै पनि अवस्थामा जिम्मेवार नगराउन जमानीपत्र तयार गर्दा नै जमानी रकम, ऋणको अवधि, ऋणको प्रयोजन, प्रमुख ऋणी, साक्षी, जमानतकर्ताको नाम, ठेगाना, सो को सनाखत लगायतका विषयहरू स्पष्ट रूपमा उल्लेख हुनु पर्नेछ ।</p>
इ.प्रा. निर्देशन नं ३	
<p>१. कर्जा सापट तथा सुविधाको सीमा निर्धारण</p> <p>(२) <u>“घ” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाको लागि</u></p> <p>“विपन्न वा न्यून आय भएका व्यक्तिलाई लघु व्यवसाय संचालन गर्न लघु कर्जाको रूपमा प्रति समूह सदस्य/व्यक्ति बढीमा साठौहजार रुपैयाँसम्म, नवीकरणीय ऊर्जा प्रविधि अन्तर्गत Solar Home Systems र/वा Bio-gas प्रयोजनमा प्रतिपरिवार बढीमा साठौहजार रुपैयाँसम्म र लघु उद्यम संचालनको लागि स्वीकारयोग्य धितो/सामूहिक जमानीमा समूह सदस्यलाई प्रति व्यवसाय एक लाख पचास हजार रुपैयाँमा नबढ्ने गरी लघुउद्यम कर्जा उपलब्ध गराउन सकिने छ ।</p> <p>तर, यस्तो लघु उद्यम कर्जा कुल कर्जा लगानीको बढीमा पच्चिस प्रतिशतसम्म मात्र प्रवाह गर्न सकिने छ ।</p> <p>स्पष्टीकरण</p> <p>यस उपदफाको प्रयोजनको लागि “लघु व्यवसाय” भन्नाले दशजना भन्दा कम व्यक्ति काममा संलग्न भई संचालित हुने आयमूलक व्यवसाय सम्भन्नु पर्छ ।</p>	<p>उक्त बुँदाको उपबुँदा (२) मा भएको व्यवस्था पछि देहायको नयाँ खण्ड थप गर्ने ।</p> <p>थोक कारोवार गर्ने इजाजतपत्रप्राप्त घ वर्गको संस्थाले एउटै ग्राहक, फर्म, कम्पनी, संस्था वा आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरूको समूहलाई प्रदान गरिने कर्जाको सीमा प्राथमिक पुँजीको बढीमा २५ प्रतिशत कायम गरिएको छ ।</p> <p>साथै उक्त उपबुँदामा भएको व्यवस्थालाई देहाय बमोजिम गर्ने ।</p> <p>(क) विपन्न वा न्यून आय भएका व्यक्तिलाई सामूहिक जमानीमा लघु व्यवसाय संचालन गर्न प्रति समूह सदस्य बढीमा साठौहजार रुपैयाँसम्म र नवीकरणीय ऊर्जा प्रविधि अन्तर्गत Solar Home Systems र/वा Bio-gas प्रयोजनको लागि प्रति परिवार बढीमा साठौहजार रुपैयाँसम्म लघु कर्जा उपलब्ध गराउन सकिने छ ।</p> <p>(ख) लघु उद्यम संचालनको लागि स्वीकारयोग्य धितो/वा सामूहिक जमानीमा समूह सदस्यलाई क्रमशः वृद्धि गरी प्रति व्यवसाय एक लाख पचास हजार रुपैयाँमा नबढ्ने गरी लघुउद्यम कर्जा उपलब्ध गराउन सकिने छ ।</p>

हालको निर्देशन	संशोधित व्यवस्था
	<p>तर, यस्तो लघु उद्यम कर्जा कुल कर्जा लगानीको बढीमा पच्चिस प्रतिशतसम्म मात्र प्रवाह गर्न सकिने छ ।</p> <p>स्पष्टीकरण</p> <p>यस उपदफाको प्रयोजनको लागि “लघु व्यवसाय” भन्नाले दशजना भन्दा कम व्यक्ति काममा संलग्न भई संचालित हुने आयमूलक व्यवसाय सम्भन्धनु पर्छ ।</p>
<p>६. आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरूलाई एउटै समूह मानिने व्यवस्था कर्जा सापट तथा सुविधा सीमाको प्रयोजनको निमित्त आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरूको समूहलाई देहायका अवस्थामा एउटै समूह मानिने छ :-</p> <p>(ज) एक आपसमा व्यक्तिगत जमानी दिएको छ भने त्यस्तो जमानी दिने/लिने व्यक्तिहरू ।</p>	<p>सो व्यवस्थालाई देहाय बमोजिम संशोधन गर्ने ।</p> <p>(ज) एक आपसमा व्यक्तिगत जमानी दिई Cross Guarantee रहेको छ भने त्यस्तो जमानी दिने/लिने व्यक्तिहरू ।</p>
<p>१०. ठूला ऋणीहरूको कर्जा विवरण पेश गर्नुपर्ने ।</p> <p>यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त “क” वर्गका वित्तीय संस्थाहरूमा रहेका ठूला ऋणी (रु. १ करोड भन्दाबढी कर्जा उपयोग गर्ने) को कर्जालाई समयमै अनुगमन गर्न यस बैंकबाट Big Borrower Software तयार गरी सम्बन्धित बैंकहरूमा उपलब्ध गराईसकिएको हुँदा देहाय बमोजिम विवरण पठाउनु पर्नेछ ।</p>	<p>सो व्यवस्थालाई देहाय बमोजिम संशोधन गर्ने ।</p> <p>यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त “क” वर्गका बैंकहरूमा रहेका ठूला ऋणी (रु. ५ करोड भन्दाबढी कर्जा उपयोग गर्ने) को कर्जालाई समयमै अनुगमन गर्न यस बैंकबाट Big Borrower Software तयार गरी सम्बन्धित बैंकहरूमा उपलब्ध गराईसकिएको हुँदा देहाय बमोजिम विवरण पठाउनु पर्नेछ ।</p>
<p>इ.प्रा. निर्देशन नं ४</p>	
<p>(१) वित्तीय विवरण सम्बन्धी मार्गदर्शन इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरूले देहाय बमोजिमको मार्गदर्शन भित्र रही वित्तीय विवरणहरू तयार गर्नुपर्ने छ ।</p> <p>घ. <u>वित्तीय विवरणहरू प्रकाशन गर्नु पर्ने</u></p> <p>इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरूले कानुनी व्यवस्था र तोकिएको अवधिभित्र लेखापरीक्षण सम्पन्न भइसकेपछि संलग्न ढाँचा बमोजिमको वासलात, नाफा-नोक्सान हिसाव र नगद प्रवाह विवरणका साथै यी वित्तीय विवरणहरूसँग सम्बन्धित सबै अनुसूचीहरू तथा विवरणहरू वार्षिक प्रतिवेदन पुस्तिकामा प्रकाशित गर्नु पर्नेछ । साथै, सर्वसाधारणको जानकारीको लागि वासलात, नाफा-नोक्सान हिसाव, नगद प्रवाह विवरण र यस निर्देशनको अनुसूची नं. ४.१, ४.२, ४.१७ र ४.३० अनुसारको विवरण राष्ट्रियस्तरका संस्थाको हकमा राष्ट्रियस्तर र क्षेत्रीयस्तरका संस्थाको हकमा क्षेत्रीय वा जिल्लास्तरका पत्रिकामा अनिवार्यरूपमा प्रकाशित गर्नु पर्नेछ । इजाजतपत्रप्राप्त “क” वर्गका वाणिज्य बैंकहरूले भने आफ्नो वार्षिक हिसाव प्रकाशित गर्दा अनुसूची नं. ४.३० र ४.३० (क) को सट्टा अनुसूची नं. ४.३० (क १), ४.३० (ख), ४.३० (ग), ४.३० (घ) र ४.३० (ङ) अनुसारको</p>	<p>सो व्यवस्थालाई देहाय बमोजिम संशोधन गर्ने ।</p> <p>इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरूले कानुनी व्यवस्था र तोकिएको अवधिभित्र लेखापरीक्षण सम्पन्न भइसकेपछि संलग्न ढाँचा बमोजिमको वासलात, नाफा-नोक्सान हिसाव र नगद प्रवाह विवरणका साथै यी वित्तीय विवरणहरूसँग सम्बन्धित सबै अनुसूचीहरू तथा विवरणहरू वार्षिक प्रतिवेदन पुस्तिकामा प्रकाशित गर्नु पर्नेछ । साथै, सर्वसाधारणको जानकारीको लागि वासलात, नाफा-नोक्सान हिसाव, नगद प्रवाह विवरण र यस निर्देशनको पुँजीकोष तालिका (अनुसूची नं. ४.३०/४.३०(क१)) र प्रमुख सूचकाङ्क (अनुसूची नं. ४.३१) अनुसारको विवरण राष्ट्रियस्तरका संस्थाको हकमा राष्ट्रियस्तर र क्षेत्रीयस्तरका संस्थाको हकमा क्षेत्रीय वा जिल्लास्तरका पत्रिकामा अनिवार्यरूपमा प्रकाशित गर्नु पर्नेछ । साथै, सम्पूर्ण वार्षिक प्रतिवेदनलाई आफ्नो वेवसाइटमा अद्यावधिक गर्नु पर्नेछ ।</p>

हालको निर्देशन	संशोधित व्यवस्था						
विवरण अनिवार्यरूपमा प्रकाशित गर्नु पर्नेछ । साथै, सम्पूर्ण वार्षिक प्रतिवेदनलाई आफ्नो वेबसाइटमा अद्यावधिक गर्नु पर्नेछ ।							
<p>(५) नाफा-नोक्सान हिसावका शीर्षकहरुको संक्षिप्त व्याख्या</p> <p>१. <u>आम्दानी/खर्च लेखाङ्कन गर्ने नीति</u></p> <p>इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले कुनै पनि आय/खर्चलाई सामान्यतया प्रोदभावी आधार (Accrual Basis) मा आय/खर्च जनाउनुपर्ने छ । तर कर्जा/सापटको ब्याज आम्दानी जनाउने सम्बन्धमा नगद प्राप्तीको आधारमा मात्र जनाउने व्यवस्था गर्नु पर्नेछ । यसरी इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले आम्दानी/खर्च जनाउने सम्बन्धमा लिएको नीतिलाई आफ्नो लेखा नीतिमा स्पष्ट खुलाउनु पर्नेछ ।</p>	<p>सो व्यवस्थालाई देहाय बमोजिम संशोधन गर्ने ।</p> <p>इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले कुनै पनि आय/खर्चलाई सामान्यतया अकुअल आधार (Accrual Basis) मा आय/खर्च जनाउनुपर्ने छ । तर कर्जा/सापटको ब्याज आम्दानी जनाउने सम्बन्धमा नगद प्राप्तीको आधारमा मात्र जनाउने व्यवस्था गर्नु पर्नेछ । यसरी इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले आम्दानी/खर्च जनाउने सम्बन्धमा लिएको नीतिलाई आफ्नो लेखा नीतिमा स्पष्ट खुलाउनु पर्नेछ ।</p> <p>साथै, उपरोक्त व्यवस्था बमोजिम परियोजना कर्जा को ग्रेस (Moratorium) अवधि मा पाकेको व्याजलाई पुँजीकरण गरी आम्दानी जनाउन पाइने छैन । तर, राष्ट्रिय प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्रमा लगानी गरिएको कर्जाको हकमा यस बैंकको पूर्व स्वीकृती लिई पुँजीकरण गरी आम्दानी जनाउन बाधा पुगेको मानिने छैन ।</p>						
<p>(४) वासलातका शीर्षकहरुको संक्षिप्त व्याख्या</p> <p>२. जगेडा तथा कोषहरु</p> <p>(ड) <u>पुँजी समायोजन कोष</u></p> <p>यस बैंकबाट तोकिएको न्यूनतम चुक्ता पुँजी पुऱ्याउन पुँजी समायोजन कोष खडा गरी राखेको रकम वा विशेष अवस्थामा शेयरधनीहरुबाट अग्रिम जम्मा (Calls in Advance) गरी राखेको रकम यस शीर्षक अन्तर्गत राख्नु पर्नेछ ।</p>	<p>सो व्यवस्थालाई देहाय बमोजिम संशोधन गर्ने ।</p> <p>(ड) <u>पुँजी समायोजन कोष</u></p> <p>यस बैंकबाट तोकिएको न्यूनतम चुक्ता पुँजी पुऱ्याउन पुँजी समायोजन कोष खडा गरी राखेको रकम यस शीर्षक अन्तर्गत राख्नु पर्नेछ ।</p>						
इ.प्रा.निर्देशन नं. ५							
<p>२. तरलता सम्बन्धी जोखिम न्यूनीकरण गर्न गर्नु पर्ने व्यवस्था</p> <p>(५) बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको तरलता सम्बन्धी जोखिमलाई न्यूनिकरण गर्ने उद्देश्यले बैंक वित्तीय संस्थाहरुको स्रोत परिचालन (स्वदेशी निक्षेप तथा प्राथमिक पुँजी) मा कूल कर्जा सापटको अंश ८० प्रतिशत नाघ्न नहुने गरी सीमा तोकिएको छ । यस अघि नै उक्त अनुपात ८० प्रतिशत नाघेका संस्थाहरुले निम्नानुसारको समयावधिमा देहायको सीमाभित्र ल्याउनु पर्नेछ ।</p> <table border="1" data-bbox="224 1766 816 1913"> <tr> <td>२०६७ आषाढ मसान्त</td> <td>२०६८ आषाढ मसान्त</td> <td>२०६८ पौष मसान्त</td> </tr> <tr> <td>९५ प्रतिशत</td> <td>८५ प्रतिशत</td> <td>८० प्रतिशत</td> </tr> </table>	२०६७ आषाढ मसान्त	२०६८ आषाढ मसान्त	२०६८ पौष मसान्त	९५ प्रतिशत	८५ प्रतिशत	८० प्रतिशत	<p>उक्त उपबुँदा (५) मा भएको बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरु भन्ने वाक्यांशको अघि क, ख र ग वर्गका भन्ने वाक्यांश थप्ने ।</p>
२०६७ आषाढ मसान्त	२०६८ आषाढ मसान्त	२०६८ पौष मसान्त					
९५ प्रतिशत	८५ प्रतिशत	८० प्रतिशत					

हालको निर्देशन				संशोधित व्यवस्था
१५ प्रतिशत	८५ प्रतिशत	८० प्रतिशत		
इ.प्रा.निर्देशन नं. ६				
<p>१. सञ्चालकले पालना गर्नु पर्ने आचरण सम्बन्धी व्यवस्था</p> <p>(२) <u>इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाको हित विपरितका गतिविधिमा संलग्न हुन नहुने</u></p> <p>(च) सञ्चालक वा १ प्रतिशतभन्दा बढी शेयर लिएका शेयरधनी वा निजको परिवारको स्वामित्वमा रहेको/वित्तीय स्वार्थ रहेको फर्म, कम्पनीसंग वार्षिक १ लाख २० हजार भन्दा बढीको कारोवार गर्न वा घर भाडा लिई कारोवार गर्न पाइने छैन ।</p>				<p>सो व्यवस्थालाई देहाय बमोजिम संशोधन गर्ने ।</p> <p>(च) सञ्चालक वा १ प्रतिशतभन्दा बढी शेयर लिएका शेयरधनी वा निजको परिवारको स्वामित्वमा रहेको/वित्तीय स्वार्थ रहेको फर्म, कम्पनीसंग घर भाडा लिई कारोवार गर्न पाइने छैन ।</p>
<p>२. सञ्चालक/सञ्चालक समितिको कर्तव्य र उत्तरदायित्व</p> <p>(ठ) संस्थाको संचालक समिति बाहेकका अन्य कुनै पनि आन्तरिक समिति वा उप-समितिमा संचालक समितिका अध्यक्ष समावेश हुन पाउने छैन ।</p>				<p>सो व्यवस्थालाई देहाय बमोजिम संशोधन गर्ने ।</p> <p>(ठ) संस्थाको संचालक समिति बाहेकका अन्य कुनै पनि आन्तरिक समिति वा उप-समितिमा संचालक समितिका अध्यक्ष समावेश हुन पाउने छैन । साथै, संस्थाले आफ्नो कामकारवाहीलाई प्रभावकारी रूपमा संचालन गर्न संचालक संयोजक वा सदस्य हुने गरी देहायका विषयसंग सम्बन्धित समिति वा उप-समिति मात्र गठन गर्न सक्नेछ ।</p> <ul style="list-style-type: none"> ● लेखापरीक्षण ● जोखिम व्यवस्थापन ● कर्मचारी व्यवस्थापन तथा सेवा सुविधा <p>माथिको खण्ड (ठ) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि कुनै खास प्रयोजनको लागि समय तोकि गैर कार्यकारी संचालकको संयोजकत्वमा उप-समिति गठन गर्न सक्ने छ ।</p>
<p>बुँदा नं. ३ उपबुँदा (१)</p> <p>(१) इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाको संचालक समितिले प्रचलित कानून तथा संस्थाको प्रबन्धपत्र र नियमावलीको अधीनमा रही कार्यकारी प्रमुखको नियुक्ति गर्नु पर्नेछ ।</p>				<p>सो व्यवस्थालाई देहाय बमोजिम संशोधन गर्ने ।</p> <p>(१) इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाको संचालक समितिले प्रचलित कानून तथा संस्थाको प्रबन्धपत्र र नियमावलीको अधीनमा रही कार्यकारी प्रमुखको नियुक्ति गर्नु पर्नेछ । यसरी कार्यकारी प्रमुखको नियुक्ति गर्दा संस्थागत सुशासन तथा आन्तरिक नियन्त्रण एवं सन्तुलनको दृष्टिकोणले संचालक समितिको अध्यक्षलाई कार्यकारी प्रमुखको रूपमा नियुक्त गर्न उपयुक्त हुने छैन ।</p>
<p>निर्देशन नं. ६ को बुँदा नं. ३ उपबुँदा (८) थप गर्ने</p> <p>हाल व्यवस्था नभएको</p>				<p>बुँदा नं. ३ को उपबुँदा (८) थप गर्ने ।</p> <p>(८) जिल्लास्तरमा केन्द्रीय कार्यालय वा कर्पोरेट कार्यालय रहेका बैंक तथा वित्तीय संस्थाका कार्यकारी प्रमुख कार्यालय कामको सिलसिलामा बाहेक सोही कार्यालयमा नियमित उपस्थित हुनु पर्ने छ ।</p>
<p>६. आफ्ना सञ्चालक, शेयरधनी, कर्मचारी एवं निजसंग</p>				<p>सो व्यवस्थालाई देहाय बमोजिम संशोधन गर्ने ।</p>

हालको निर्देशन	संशोधित व्यवस्था
<p>सम्बन्धित फर्मलाई कर्जा प्रदान गर्न बन्देज सम्बन्धी व्यवस्था</p> <p>(क) देहायका अवस्थामा इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाका सञ्चालकलाई कर्जा सापटी/गैर कोषमा आधारित सुविधा प्रदान गर्न बन्देज गरिएको छ :-</p> <p>३) सञ्चालक वा निजका एकाघर परिवारका सदस्यले पन्ध्र प्रतिशतभन्दा बढी शेयर लिएको फर्म, कम्पनीलाई र संस्थालाई,</p>	<p>सञ्चालक वा निजका एकाघर परिवारका सदस्यले दश प्रतिशतभन्दा बढी शेयर लिएको फर्म, कम्पनीलाई र संस्थालाई,</p>
<p>(ख) देहायका अवस्थामा इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाका संस्थापक, शेयरधनी तथा कर्मचारीलाई कर्जा तथा गैरकोषमा आधारित सुविधा प्रदान गर्न बन्देज गरिएको छ :-</p> <p>३) यस बैंकले निर्देशन दिएकोमा बाहेक इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाका शेयरधनी कर्मचारीले पन्ध्र प्रतिशतभन्दा बढी शेयर लिई मताधिकार लिएको फर्म, कम्पनी वा संस्थालाई</p>	<p>सो व्यवस्थालाई देहाय बमोजिम संशोधन गर्ने ।</p> <p>यस बैंकले निर्देशन दिएकोमा बाहेक इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाका शेयरधनी कर्मचारीले दश प्रतिशतभन्दा बढी शेयर लिई मताधिकार लिएको फर्म, कम्पनी वा संस्थालाई</p>
<p>६ को बुँदा नं. ९</p> <p>इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाका संचालकहरूले आफ्नो बारेमा यसैसाथ संलग्न स्वघोषणा -Self-Declaration_ गरे/गराएको विवरण (अनुसूची १) सहितको जानकारी तथा सम्बन्धित संस्थाले आफ्ना संचालकहरूको सम्बन्धमा तयार गरेको दर्ता/लगत कितावको ढाँचा (अनुसूची २) सहितको विवरण यस बैंकमा पेश गर्नु पर्नेछ ।</p>	<p>अनुसूची १ र २ मा संशोधन परिमार्जन गरी यसै साथ संलग्न अनुसूची १ र २ कायम गर्ने ।</p>
<p>इ.प्रा.निर्देशन नं. ८:</p>	
<p>३. संगठित संस्थाको शेयर तथा डिबेञ्चरमा लगानी सम्बन्धी व्यवस्था</p> <p>(२) “ख” वर्गको इजाजतपत्र प्राप्त संस्थाहरूले बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा ४७ को उपदफा (२) को खण्ड (श) र “ग” वर्गको इजाजतपत्र प्राप्त संस्थाहरूले सोही ऐनको सोही दफाको उपदफा (३) को खण्ड (प) बमोजिम जग्गा विकास, आवासीय प्रयोजनको लागी जग्गा खरिद तथा घर निर्माण जस्ता परियोजना संचालन गर्ने र त्यस्ता घरजग्गाको विक्री वितरण तथा व्यवस्थापन गर्ने गराउने सम्बन्धी कार्य गर्दा सम्बन्धित इजाजतपत्र प्राप्त संस्थाले ठीक अधिल्लो महिना कायम प्राथमिक पूँजीको २५ प्रतिशत भन्दा बढी लगानी गर्न पाईने छैन ।</p> <p>(३) इजाजतपत्र प्राप्त संस्थाले आवास भवन निर्माण तथा जग्गा विकास (Housing and Land Development) परियोजनामा लगानी गर्दा ठीक अधिल्लो महिना कायम प्राथमिक पूँजीको दश प्रतिशतमा नबढ्ने गरी लगानी गर्न पाउने छ । इजाजतपत्र तर सो सीमा भन्दा बढी लगानी गरेको पाइएमा बढी लगानी भएको रकम बराबर पूँजीकोष गणना गर्दा प्राथमिक पूँजीबाट घटाई पूँजीकोष कायम गरिने छ । यस्तो लगानी गर्दा पब्लिक लि. कम्पनीको रूपमा संस्थापना भएका आवास भवन निर्माण तथा जग्गा विकास कम्पनीमा मात्र गर्नु पर्नेछ ।</p>	<p>सो उपदफा ३ मा भएको व्यवस्थालाई देहाय बमोजिम संशोधन गर्ने ।</p> <p>(३) उपदफा २ मा उल्लेखित बाहेकका अन्य इजाजतपत्र प्राप्त संस्थाले आवास भवन निर्माण तथा जग्गा विकास (Housing and Land Development) परियोजनामा लगानी गर्दा ठीक अधिल्लो महिना कायम प्राथमिक पूँजीको दश प्रतिशतमा नबढ्ने गरी लगानी गर्न पाउने छ । इजाजतपत्र तर सो सीमा भन्दा बढी लगानी गरेको पाइएमा बढी लगानी भएको रकम बराबर पूँजीकोष गणना गर्दा प्राथमिक पूँजीबाट घटाई पूँजीकोष कायम गरिने छ । यस्तो लगानी गर्दा पब्लिक लि. कम्पनीको रूपमा संस्थापना भएका आवास भवन निर्माण तथा जग्गा विकास कम्पनीमा मात्र गर्नु पर्नेछ ।</p>
<p>इ. प्रा. निर्देशन नं. १०</p>	

हालको निर्देशन	संशोधित व्यवस्था
<p>निर्देशन नं. १० को विषय र प्रस्तावना संस्थापक शेयर नामसारी वा विक्री सम्बन्धी व्यवस्था इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले आफूले लिएको संस्थापक समूहको शेयर कुनै व्यक्ति वा संस्थालाई नामसारी वा विक्री गर्ने सम्बन्धमा नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ को दफा ७९ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी देहायको निर्देशन जारी गरिएको छ ।</p>	<p>उक्त विषय र प्रस्तावनालाई देहाय बमोजिम गर्ने । संस्थापक शेयर नामसारी वा खरिद/विक्री वा हक हस्तान्तरण सम्बन्धी व्यवस्था इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाको संस्थापक वा संस्थापक समूहको शेयर कुनै व्यक्ति वा संस्थालाई नामसारी वा खरिद/विक्री वा हक हस्तान्तरण गर्ने सम्बन्धमा नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ को दफा ७९ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी देहायको निर्देशन जारी गरिएको छ ।</p>
<p>निर्देशन नं. १० कोर(घ) मा ११, १२,, १३, १४, १५ र १६ उप खण्ड थप र बुँदा १५(घ)को उपखण्डहरु हटाउने हाल नभएको</p>	<p>उक्त व्यवस्थाको बुँदा नं. २ को (घ) मा ११, १२,, १३, १४, १५ र १६ उप खण्ड थप र बुँदा १५(घ)को उपखण्डहरु हटाउने । (११) बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा ९ र ११ बमोजिम तोकिएको अवधि र शर्त पूरा नगरेको, (१२) बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट जारी भएको शेयरको माग रकम चुक्ता/भुक्तानी नगरेको, (१३) यस बैंकले समय समयमा इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाको संस्थापक हुन तोकिएको न्यूनतम योग्यता र अनुभव नभएको (१४) संस्थापक शेयर खरिद/विक्री पछि कायम हुन आउने कुल संस्थापकहरुमध्ये एक तिहाई सदस्यहरु स्नातक वा सो सरहको योग्यता प्राप्त हुनुपर्नेमा सो अवस्था विद्यमान रहन नसक्ने देखिएको, (१५) यस बैंकले तोकिएको ढाँचा सहितको निवेदन पेश नगरेका र प्रचलित कानूनले अयोग्य ठहर गरेको । (१६) सम्बन्धित बैं तथा वित्तीय संस्थासंग वित्तीय स्वार्थ रहेको</p>
<p>निर्देशन नं. १० कोर(च) थप हाल व्यवस्था नभएको</p>	<p>बुँदा नं. २ मा देहाय बमोजिमको खण्ड (च) थप गर्ने । बैंक तथा वित्तीय संस्थाका संस्थापक/संस्थापक समूहको शेयर खरिद गर्दा संस्थापक शेयरधनीहरूले तोकिएको ढाँचामा (बैंक/वित्तीय संस्था संस्थापना एवं वित्तीय कारोवार गर्ने इजाजतपत्र सम्बन्धी नीतिगत एवं प्रकृयागत व्यवस्था: २०६३ को संशोधित अनुसूची ३ को बुँदा नं. १६ को विवरण) लगानी हुने रकमको आयस्रोतसम्बन्धी विवरण अनिवार्य रूपमा पेश गर्नु पर्नेछ । सो को अभिलेख सम्बन्धित बैंक तथा वित्तीय संस्थाले अद्यावधिक गरी राख्नु पर्ने तथा सो सम्बन्धी सम्पूर्ण अभिलेखको प्रतिलिपि यस बैंकको बैंक तथा वित्तीय संस्था</p>

हालको निर्देशन	संशोधित व्यवस्था
	नियमन विभागमा समेत पेश गर्नु पर्नेछ ।
<p>७. प्रचलित कानून र यस बैंकको निर्देशन पालना गर्ने/गराउने सन्दर्भमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले धारण गरेका संस्थापक शेयर, संस्थापक - संस्थापक बीचमा हस्तान्तरण गर्नुपर्ने अवस्था आई परेमा यस बैंकको स्वीकृति लिई प्रति व्यक्ति, फर्म, कम्पनी, संस्था तथा समूहको १५ प्रतिशतको सीमाभन्दा बढी भएमा समेत खरिद विक्री गर्न वाधा पुगेको मानिने छैन । तर, यसरी धारण गरेका शेयर १५ प्रतिशतको सीमाभन्दा बढी भएको अवस्थामा उक्त शेयर आफूले धारण गरेको मितिले ५ वर्ष भित्र विक्री वितरण गरी अनिवार्य रूपमा १५ प्रतिशतको सीमा भित्र ल्याई सक्नु पर्नेछ ।</p> <p>उपरोक्त तोकिएको सीमाभित्र कायम नरहेका बैंक तथा वित्तीय संस्थाका संस्थापक शेयरधनीहरूलाई उक्त सीमाभित्र नआएसम्म सम्बन्धित बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट वितरण हुने नगद लाभांस, बोनस शेयर र हकप्रद शेयरमा सहभागी हुन बन्देज लगाइएको छ ।</p>	<p>उक्त बुँदामा उल्लेखित व्यहोरा पछि देहायको बाक्यांश थप गर्ने ।</p> <p>साथै त्यस्तो बैंक तथा वित्तीय संस्थालाई गाभन/गाभिन निर्देशन दिन सकिनेछ ।</p>
<p>निर्देशन नं. १० को ९.</p> <p>संस्थापक शेयर धितोबन्धक राखी कर्जा प्रवाह गर्ने सम्बन्धमा</p> <p>देहायका शर्तहरू पूरा गरी बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको संस्थापक शेयर धितोबन्धक राखी कर्जा प्रवाह गर्न सकिने छ ।</p> <p>(क) संस्थापक शेयर धितो राखी कर्जा प्रवाह गर्दा आईपर्ने जोखिम नियन्त्रण एवं व्यवस्थापन गर्ने आवश्यक उपायहरू अवलम्बन गर्नु पर्नेछ ।</p> <p>(ख) संस्थापक शेयरको धितोमा कर्जा प्रवाह गर्दा शेयरको प्रचलित बजार मूल्यको अधिकतम ५० प्रतिशतसम्म कर्जा दिन सकिने छ । तर, बजार मूल्य कम भई कर्जा असुरक्षित भएको अवस्थामा थप सुरक्षणको व्यवस्था गर्नु पर्नेछ । सो भन्दा बढी कर्जा दिनु परेमा आधार खुलाई एक तह माथिको अधिकृतको स्वीकृति लिएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्नु पर्नेछ । यस प्रयोजनको लागि सञ्चालक समिति नै सवैभन्दा माथिल्लो अन्तिम तह मानिने छ ।</p> <p>(ग) संस्थापक शेयर धितोबन्धक राखी कर्जा प्रवाह गर्दा त्यस्तो शेयरलाई गैर बैंकिङ सम्पत्ति ९व्यल(घवलपप्लन ब्कभत० मा लैजान पाईने छैन र यसरी धितोबन्धक राखिएको संस्थापक शेयर भुक्तानी अवधि नाघेको ६ महिनाभित्र प्रचलित कानून र यस बैंकको निर्देशनको अधिनमा रही विक्री गरी सक्नु पर्नेछ ।</p> <p>(घ) संस्थापक शेयर धितोबन्धक राखी कर्जा प्रवाह भएको अवस्थामा त्यस्तो कर्जाको भुक्तानी अवधि किटान गर्नुपर्ने छ र त्यस्तो अवधि एक वर्ष भन्दा बढी हुने छैन ।</p> <p>(ङ) संस्थापक शेयर धितो बन्धक राखी कर्जा प्रवाह गर्दा त्यस्तो</p>	<p>निर्देशन नं. २ मा राख्ने गरी हटाइएको</p>

हालको निर्देशन	संशोधित व्यवस्था
<p>कर्जाको पुनरसंरचना र पुनरतालिकीकरण गर्न पाइने छैन ।</p> <p>(च) संस्थापक शेयर धितोबन्धक राखी कर्जा प्रवाह गर्दा असल कर्जा बाहेक अन्य अवस्थामा शतप्रतिशत कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।</p> <p>(छ) तोकिएको भुक्तानी अवधिमा कर्जा चुक्ता नगरेमा संस्थापक/सञ्चालकलाई २१ दिनभित्र अनिवार्य रूपमा कालोसूची १द्विअप िष्कतप्लन० मा राख्न सिफारिश गर्नु पर्नेछ । सो सम्बन्धी व्यवस्था ऋण प्रवाह गर्दा नै ऋणीलाई कर्जा सम्भौता शीयबल मभमम० मा उल्लेख गर्नु पर्नेछ ।</p> <p>(ज) माथि (क) देखि (छ) सम्म उल्लिखित व्यवस्थाहरु बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुले आफ्नो कर्जा नीति/ विनियममा स्पष्ट रूपमा उल्लेख गर्नु पर्नेछ ।</p>	
<p>निर्देशन नं. १० को ११</p> <p>इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाको संस्थापक वा संस्थापक समूहको शेयरमा सहकारी संस्थाहरुबाट लगानी गर्ने सम्बन्धमा</p> <p>यस बैंकबाट ईजाजतपत्र प्राप्त गरेका वा इजाजतपत्रको लागि नयाँ निवेदन पेश हुने बैंक तथा वित्तीय संस्थाको संस्थापक वा संस्थापक समूहको शेयरमा प्रचलित कानून बमोजिम संस्थापित सहकारी संस्थाहरुले संस्थागत रूपमा लगानी गर्न पाउने छैनन् । तर, यो व्यवस्था "घ" वर्गका लघु वित्त विकास बैंकलाई लागू हुने छैन ।</p>	<p>सो व्यवस्थालाई देहाय बमोजिम संशोधन गर्ने ।</p> <p>इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाको संस्थापक वा संस्थापक समूहको शेयरमा सहकारी संस्थाहरुबाट लगानी गर्ने सम्बन्धमा</p> <p>यस बैंकबाट ईजाजतपत्र प्राप्त गरेका वा इजाजतपत्रको लागि नयाँ निवेदन पेश हुने बैंक तथा वित्तीय संस्थाको संस्थापक वा संस्थापक समूहको शेयरमा प्रचलित कानून बमोजिम संस्थापित सहकारी संस्थाहरुले संस्थागत रूपमा लगानी गर्न पाउने छैनन् ।</p>
<p>निर्देशन नं. १० को ११.१</p> <p>इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुले अन्य इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुमा गरेको संस्थापक शेयर लगानी (ऋचयकक ज्यमिप्लन) २०६५ आषाढमसान्तभित्र (पुनः २०६५ चैत्रमसान्तसम्म म्याद थप गरिएको) भित्र बिक्री (Divest) गरी सक्नुपर्ने तथा २०६५ चैत्रमसान्तभित्र Right Renounce गर्न सक्ने व्यवस्था भएकोमा उक्त व्यवस्थाको पालना नगरेका बैंक तथा वित्तीय संस्थालाई देहाय बमोजिमको कारवाही गरिने छ ।</p>	<p>सो व्यवस्थालाई देहाय बमोजिम संशोधन गर्ने ।</p> <p>इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुले अन्य इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुमा गरेको संस्थापक शेयर लगानी (Cross Holding) २०६५ चैत्रमसान्तभित्र बिक्री (Divest) गरी सक्नुपर्ने व्यवस्था भएकोमा उक्त व्यवस्थाको पालना नगरेका बैंक तथा वित्तीय संस्थालाई देहाय बमोजिमको कारवाही गरिने छ ।</p>
<p>निर्देशन नं. १० को २०(घ)</p> <p>संस्थापक/संस्थापक समूह अन्तर्गतको बिक्री हुन नसकेको यस्तो हकप्रद शेयरको अंश प्रचलित व्यवस्था अनुरूप विद्यमान संस्थापकहरुलाई बिक्री गर्न सकिने छ । अन्य नयाँ व्यक्तिहरुलाई बिक्री गर्नुपर्दा यस बैंकको पूर्व स्विकृति लिएको हुनु पर्नेछ । यस प्रकृयाबाट शेयर खरिद गर्ने व्यक्ति/संस्था प्रचलित व्यवस्था अनुसार योग्यता पुगेको हुनु पर्नेछ ।</p>	<p>सो व्यवस्थालाई देहाय बमोजिम संशोधन गर्ने ।</p> <p>संस्थापक/संस्थापक समूह अन्तर्गतको बिक्री हुन नसकेको यस्तो हकप्रद शेयरको अंश प्रचलित व्यवस्था अनुरूप विद्यमान संस्थापकहरुलाई बिक्री गर्न सकिने छ । प्रचलित कानून बमोजिम बैंक वा वित्तीय संस्थाको संस्थापक शेयर अन्य व्यक्तिलाई बिक्री गर्नुपर्ने बाध्यात्मक अवस्थामा शेयर संख्या र औचित्यका आधारमा बाध्यात्मक रूपमा बिक्री गर्नु पर्ने उक्त संस्थापक शेयर बिक्री गर्नका लागि खरिदकर्ताको पहिचान गर्ने सम्बन्धमा देहायको प्रकृया अवलम्बन गर्न सकिने छ :</p> <p>संस्थापक शेयर सार्वजनिक सूचना गरी बोलकबोल (गोप्य सिल्डटेण्डर) को माध्यमबाट प्रचलित कानून र नेपाल राष्ट्र बैंकको नीति एवं निर्देशन विपरित नहुने गरी सम्बन्धित बैंक वा वित्तीय संस्थाका विद्यमान संस्थापक शेयरधनी लगायत</p>

हालको निर्देशन	संशोधित व्यवस्था
	<p>अन्य इच्छुक व्यक्ति, फर्म कम्पनी तथा संगठित संस्थालाई विक्री गर्न खरिदकर्ता छनौट गर्न,</p> <p>प्रचलित कानून तथा विद्यमान निर्देशनमा भएको व्यवस्था बमोजिम यसरी संस्थापक शेयर खरिद गर्ने खरिदकर्ता संस्थापक समूहमा नै पर्ने व्यहोरा समेत जानकारी गराउने । संस्थापक शेयर खरिदकर्ता पहिचान भईसकेपछि चुक्ता पुँजीको २ प्रतिशतभन्दा घटी संस्थापक शेयर धारण गर्ने संस्थापक शेयरधनीको संस्थापक शेयरको हकमा बुँदा नं. १५ मा उल्लेखित प्रकृया अपनाई शेयर विक्री वा नामसारी गर्नु पर्ने । तर, चुक्ता पुँजीको २ प्रतिशतभन्दा बढी शेयर स्वामित्व धारण गरेको अवस्थामा शेयर विक्री/हस्तान्तरण वा नामसारी सम्बन्धी प्रकृया यस बैंकबाट स्वीकृति प्राप्त भएपछि मात्र अधि बढ्ने । यस प्रकृयाबाट शेयर खरिद गर्ने व्यक्ति/संस्था प्रचलित व्यवस्था अनुसार योग्यता पुगेको हुनु पर्नेछ ।</p>
इ. प्रा. निर्देशन नं. १२	
<p>१. केन्द्रमा ऋणी (ग्राहक) सम्बन्धी विवरण पठाउनु पर्ने</p> <p>२.१ इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले केन्द्रमा देहाय अनुसारको कर्जा सम्बन्धी विवरण (क.सू.फा.नं. १ र २) महिना भुक्तान भएको १५ दिनभित्र पठाउनु पर्नेछ ।</p> <p>क) आफूले स्वीकृत गरेको पच्चिस लाख रुपैयाँ वा सो भन्दा बढीको कर्जा/सुविधा ।</p> <p>ख) भाका नाघेका दश लाख रुपैयाँ वा सो भन्दा बढी र पच्चिस लाख रुपैयाँ भन्दा कम रकमको कर्जा/सुविधा ।</p>	<p>सो व्यवस्थाको खण्ड (ख) मा भएको व्यवस्थालाई देहाय बमोजिम संशोधन गर्ने ।</p> <p>ख) ९० दिन भन्दा बढीले भाका नाघेका दश लाख रुपैयाँ वा सो भन्दा बढी र पच्चिस लाख रुपैयाँ भन्दा कम रकमको कर्जा/सुविधा ।</p>
<p>४. कालोसूचीमा समावेश गर्ने प्रकृया</p> <p>(१) यस निर्देशनमा उल्लेखित अवस्था पुगेपछि इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाबाट जतिसुकै परिमाणको कर्जा, सापट तथा सुविधा रकम लिई नतिर्ने ऋणीहरुलाई कालोसूचीमा राख्न सम्बन्धित इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले कर्जा सूचना केन्द्रलाई सिफारिस गर्न सक्नेछ । यसरी कालोसूचीमा समावेश गर्न सम्बन्धित इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाबाट सिफारिस नामावलीलाई कर्जा सूचना केन्द्रले यकीन समेत गरी पन्ध्र दिनभित्र कालोसूचीमा राख्नेछ ।</p> <p>(४) इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुले सिफारिस गरेमा जुनसुकै रकमको कर्जा ग्राहकलाई कर्जा सूचना केन्द्रले कालोसूचीमा सूचीकृत गर्नु पर्नेछ ।</p>	<p>बुँदा नं. ४ को खण्ड (१) मा भएको व्यवस्थालाई देहाय बमोजिम संशोधन गर्ने तथा खण्ड ४ हटाउने ।</p> <p>(१) यस निर्देशनमा उल्लेखित अवस्था पुगेपछि इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाबाट जतिसुकै परिमाणको कर्जा, सापट तथा सुविधा रकम लिई नतिर्ने ऋणीहरुलाई कालोसूचीमा राख्न सम्बन्धित इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले कर्जा सूचना केन्द्रलाई सिफारिस गर्न सक्नेछ । यसरी कालोसूचीमा समावेश गर्न सम्बन्धित इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाबाट सिफारिस नामावलीलाई कर्जा सूचना केन्द्रले यकीन समेत गरी पन्ध्र दिनभित्र कालोसूचीमा राख्नु पर्नेछ ।</p>

हालको निर्देशन	संशोधित व्यवस्था
<p>इ.प्रा. निर्देशन नं. १२ को बुँदा नं.३ (४)</p> <p>केन्द्रको कालोसूचीमा सूचीकृत गर्ने तथा हटाउने प्रयोजनका लागि प्राप्त नामनामेसी केन्द्रले ३ कार्य दिनभित्र अद्यावधिक गरिसक्नु पर्नेछ ।</p>	<p>सो व्यवस्थालाई हटाउने ।</p>
<p>इ.प्रा. निर्देशन नं. १२ को बुँदा नं.१०.५</p> <p>देहायका अवस्थामा कालोसूचीमा रहेका ग्राहकको नाम त्यस्तो सूचीबाट हटाउनका लागि सम्बन्धित इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले तीन दिनभित्र केन्द्रलाई सिफारिश गरी पठाउनु पर्नेछ ।</p>	<p>सो व्यवस्थालाई देहाय बमोजिम संशोधन गर्ने । देहायका अवस्थामा कालोसूचीमा रहेका ग्राहकको नाम त्यस्तो सूचीबाट हटाउनका लागि सम्बन्धित इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले तीन दिनभित्र केन्द्रलाई सिफारिश गरी पठाउनु पर्नेछ । यसरी प्राप्त नामनामेसी केन्द्रले ३ कार्य दिनभित्र अद्यावधिक गरिसक्नु पर्नेछ ।</p>
<p>इ.प्रा. निर्देशन नं. १२को बुँदा नं.१२</p> <p>कालोसूचीमा समावेश गर्नुपूर्व सूचना दिनु पर्ने:</p> <p>कुनै पनि ऋणी वा ऋणसँग सम्बन्धित अन्य सबै पक्षलाई कालोसूचीमा समावेश गर्नुपूर्व सम्बन्धित इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले कालोसूचीमा समावेश गर्नुपर्ने कारणसहित कम्तिमा पैंतस दिन अगावै सूचना दिई सो को अभिलेख राख्नु पर्नेछ । उक्त सूचना प्रदान गर्दा तोकिएको म्यादभित्र ऋणीले कर्जा चुक्ता वा नियमित नगरेमा कालोसूचीमा समावेश गरिने व्यहोरा उल्लेख भएको हुनु पर्नेछ ।</p>	<p>सो व्यवस्थालाई देहाय बमोजिम संशोधन गर्ने । कालोसूचीमा समावेश गर्नुपूर्व सूचना दिनु पर्ने</p> <p>कुनै पनि ऋणी वा ऋणसँग सम्बन्धित अन्य सबै पक्षलाई कालोसूचीमा समावेश गर्नुपूर्व सम्बन्धित इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले कालोसूचीमा समावेश गर्नुपर्ने कारणसहित कम्तिमा पैंतस दिन अगावै सूचना दिई सो को अभिलेख राख्नु पर्नेछ । उक्त सूचना प्रदान गर्दा तोकिएको म्यादभित्र ऋणीले कर्जा चुक्ता वा नियमित नगरेमा कालोसूचीमा समावेश गरिने व्यहोरा उल्लेख भएको हुनु पर्नेछ । यस्तो सूचना सम्बन्धित व्यक्ति वा निजको परिवारका सदस्य वा निजको कारोवारसँग सम्बन्धित संस्थामा बुझाएमा पनि सूचना प्राप्त भएको मानिने छ ।</p>
<p>इ.प्रा. निर्देशन नं. १२को बुँदा नं.१७ मा खण्ड १२ थप गर्ने</p> <p>हाल व्यवस्था नभएको</p>	<p>बुँदा नं.१७ मा खण्ड १२ थप गर्ने ।</p> <p>(१२) कालोसूचीमा रहेका संस्थापक शेयरधनीले हकप्रद शेयरमा सहभागी हुन र लाभांश लिन नपाउने:</p> <p>(क) कालोसूचीमा समावेश संस्थापक शेयरधनीले यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट निष्काशन हुने कुनै पनि किसिमको हकप्रद शेयरमा सहभागी हुन पाउने छैन ।</p> <p>(ख) कालोसूचीमा समावेश संस्थापक शेयरधनीले प्राप्त गर्ने कुनै पनि किसिमको लाभांश ऋण तिर्ने प्रयोजन बाहेक अन्य किसिमले भुक्तानी लिन/दिन पाइने छैन ।</p> <p>(ग) इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुले कालोसूचीमा सूचीकृत आफ्नो संस्थाको संस्थापक शेयरधनीहरुको विवरण अद्यावधिक गरी राख्नु पर्नेछ ।</p>

हालको निर्देशन	संशोधित व्यवस्था
<p>इ.प्रा.निर्देशन नं. १३ अनिवार्य मौज्जात/वैधानिक तरलता सम्बन्धी व्यवस्था ।</p>	
<p>(ख) वैधानिक तरलता अनुपात (Statutory Liquidity Ratio) सम्बन्धी व्यवस्था</p> <p>द्रष्टव्य: २. नपुग वैधानिक तरलता अनुपातको जरिवाना गणना २०६६ पौषमसान्तदेखि गरिनेछ । वैधानिक तरलता अनुपात विवरण प्रत्येक महिना समाप्त भएको पन्ध्र दिनभित्र पठाउनु पर्नेछ ।</p>	<p>उक्त द्रष्टव्य: २ मा भएको "नपुग वैधानिक तरलता अनुपातको जरिवाना गणना २०६६ पौषमसान्तदेखि गरिनेछ" व्यवस्थालाई हटाउने ।</p>
<p>फारम नं.१३.३ मा ATM मा राखेको नगदलाई वैधानिक तरलता SLR प्रयोजनमा गणना गर्न पाइने छैन भन्ने व्यवस्था भएको ।</p>	<p>फारम नं. १३.३ मा उल्लेखित ATM मा राखेको नगदलाई वैधानिक तरलता SLR प्रयोजनमा गणना गर्न पाइने छैन भन्ने व्यवस्थालाई हटाउने ।</p>
<p>इ.प्रा. निर्देशन नं १४</p>	
<p>एक्सटेन्सन काउण्टर सम्बन्धी व्यवस्था :</p> <p>(घ) खण्ड (ग) मा उल्लिखित क्षेत्रबाहेकका स्थानमा "क", "ख" र "ग" वर्गको इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले यस बैंकको पूर्व स्वीकृति लिई एक्सटेन्सन काउण्टर खोल्न सक्नेछन् यसरी खोलिएका एक्सटेन्सन काउण्टरबाट निक्षेप संकलन र निक्षेप खाताबाट भुक्तानी गर्ने कार्य मात्र गर्न पाइनेछ । विदेशी मुद्राको खरिद/विक्री कार्यको हकमा यस बैंकको विदेशी विनिमय विभागको इजाजतपत्र आवश्यक पर्नेछ ।</p>	<p>सो व्यवस्थालाई देहाय बमोजिम संशोधन गर्ने ।</p> <p>(घ) खण्ड (ग) मा उल्लिखित क्षेत्रबाहेकका स्थानमा "क", "ख" र "ग" वर्गको इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले यस बैंकको पूर्व स्वीकृति लिई एक्सटेन्सन काउण्टर खोल्न सक्नेछन् यसरी खोलिएका एक्सटेन्सन काउण्टरबाट निक्षेप संकलन, रेमिटान्सको भुक्तानी र निक्षेप खाताबाट भुक्तानी गर्ने कार्य मात्र गर्न पाइनेछ । विदेशी मुद्राको खरिद/विक्री कार्यको हकमा यस बैंकको विदेशी विनिमय विभागको इजाजतपत्र आवश्यक पर्नेछ ।</p>
<p>७. शाखा रहित बैंकिंग सम्बन्धी व्यवस्था</p>	<p>उक्त बुँदामा भएको नेपालको भन्ने शब्दलाई हटाउने ।</p>
<p>इ.प्रा.निर्देशन नं. १९ ४. नेपाल सरकारको उद्योग, वाणिज्य मन्त्रालय अन्तर्गतको कार्यालयमा दर्ता नभई महानगरपालिका, उप-महानगरपालिका, नगरपालिका, गा. वि. स. जस्ता स्थानीय निकाय वा औषधि व्यवस्था विभाग, खानी विभाग लगायत अन्य सरकारी निकायबाट इजाजतपत्रप्राप्त गरी आयकर प्रयोजनको लागि नेपाल सरकार, आन्तरिक राजस्व विभागबाट स्थायी लेखा नम्बर (Permanent Account Number) र/वा मूल्य अभिवृद्धि कर (Value Added Tax) नम्बर प्राप्त गरी विभिन्न उद्योग, व्यापार वा व्यवसाय संचालन गरिरहेका ग्राहकसंग बैंक तथा वित्तीय संस्थाले पछिल्लो पटक कर चुक्ता गरेको प्रमाणपत्र र नेपाल सरकारको सम्बन्धित निकायबाट स्वीकृति प्राप्त गरेको प्रमाण पत्र समेतलाई कर्जा वा अन्य बैंकिंग कारोवार गर्ने प्रयोजनको लागि आधार मान्न सकिनेछ ।</p>	<p>सो व्यवस्थालाई देहाय बमोजिम संशोधन गर्ने । नेपाल सरकारको उद्योग, वाणिज्य मन्त्रालय अन्तर्गतको कार्यालयमा दर्ता नभई महानगरपालिका, उप-महानगरपालिका, नगरपालिका, गा. वि. स. जस्ता स्थानीय निकाय वा औषधि व्यवस्था विभाग, खानी विभाग लगायत अन्य सरकारी निकायबाट इजाजतपत्रप्राप्त गरी आयकर प्रयोजनको लागि नेपाल सरकार, आन्तरिक राजस्व विभागबाट स्थायी लेखा नम्बर (Permanent Account Number) र/वा मूल्य अभिवृद्धि कर (Value Added Tax) नम्बर प्राप्त गरी विभिन्न उद्योग, व्यापार वा व्यवसाय संचालन गरिरहेका ग्राहकको हकमा उक्त प्रमाण पत्रहरूलाई ग्राहक पहिचानको आधार मान्न सकिनेछ ।</p>
<p>इ.प्रा.निर्देशन नं. २०</p>	

हालको निर्देशन	संशोधित व्यवस्था
<p>२. मर्चेन्ट बैंकिंग सम्बन्धी कार्य गर्ने सहायक कम्पनी (Subsidiary Company) स्थापना सम्बन्धी व्यवस्था</p> <p>इजाजतपत्रप्राप्त “क”, “ख” र “ग” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले आफ्नो स्वपूँजी (Equity) लगानी गरेर छुट्टै सहायक कम्पनी मार्फत नेपाल धितोपत्र बोर्डबाट अनुमति लिई लगानी सम्बन्धी विद्यमान नीतिगत व्यवस्था तथा अन्य प्रचलित कानूनी व्यवस्थाको अधिनमा रही मर्चेन्ट बैंकिंग सम्बन्धी कार्य गर्न सहायक कम्पनी (Subsidiary Company) स्थापना गरी कारोबार गर्न सक्ने व्यवस्थाका सम्बन्धमा देहाय बमोजिमको नीतिगत व्यवस्था कायम गरिएको छ ।</p> <p>(१) मर्चेन्ट बैंकिंग सम्बन्धी कार्य गर्ने सहायक कम्पनीले पब्लिक लिमिटेड कम्पनीको रूपमा संस्थापन भई कम्तीमा ३० प्रतिशत शेयर सर्वसाधारणको लागि निष्काशन गर्नु पर्नेछ ।</p> <p>(२) सहायक कम्पनीमा मुख्य कम्पनीको कम्तीमा ५१ प्रतिशत र अधिकतम ७० प्रतिशतसम्म संस्थापक शेयर स्वामित्व रहेको हुनु पर्नेछ ।</p> <p>(३) सहायक कम्पनी स्थापना गर्ने बैंक/वित्तीय वित्तीय संस्थाले देहायका अवस्था पालना गरेको हुनु पर्नेछ ।</p> <p>(क) यस बैंकको नीतिगत व्यवस्था तथा निर्देशनले तोकेको न्यूनतम चुक्ता पुँजी पूरा गरेको ,</p> <p>(ख) ठिक अधिल्लो महिनाको वित्तीय विवरणमा यस बैंकले तोकेको पुँजीकोष पूरा गरेको ,</p> <p>(ग) ठिक अधिल्लो त्रयमासमा निष्क्रिय कर्जा ५ प्रतिशतभन्दा बढी नभएको ।</p> <p>(४) सहायक कम्पनी स्थापना गर्दा यस बैंकको सैद्धान्तिक सहमति र स्वीकृति लिएर मात्र स्थापना गर्नु पर्नेछ ।</p> <p>(५) सहायक कम्पनी स्थापना गर्न नेपाल राष्ट्र बैंक समक्ष निवेदन दिँदा मुख्य कम्पनी सम्बन्धी देहाय बमोजिमको कागजात समेत पेश गर्नु पर्नेछ ।</p> <p>(क) प्रबन्धपत्र र नियमावली,</p> <p>(ख) आयकर तथा कम्पनी रजिष्ट्रारको कार्यालयमा दर्ता प्रमाणपत्र,</p> <p>(ग) विगत तीन आर्थिक वर्षको लेखापरीक्षण प्रतिवेदन सहितको वित्तीय विवरणहरू,</p>	<p>सो व्यवस्थालाई देहाय बमोजिम गर्ने ।</p> <p>इजाजतपत्रप्राप्त “क”, “ख” र “ग” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले आफ्नो स्वपूँजी (Equity) लगानी गरेर छुट्टै सहायक कम्पनी मार्फत नेपाल धितोपत्र बोर्डबाट अनुमति लिई लगानी सम्बन्धी विद्यमान नीतिगत व्यवस्था तथा अन्य प्रचलित कानूनी व्यवस्थाको अधिनमा रही मर्चेन्ट बैंकिंग सम्बन्धी कार्य गर्न कम्तीमा ५१ प्रतिशत स्वामित्व हुने सहायक कम्पनी (Subsidiary Company) स्थापना गरी कारोबार गर्न सक्ने व्यवस्थाका सम्बन्धमा देहाय बमोजिमको नीतिगत व्यवस्था कायम गरिएको छ ।</p> <p>(१) मर्चेन्ट बैंकिंग सम्बन्धी कार्य गर्ने छुट्टै सहायक कम्पनीमा लगानी गर्दा इजाजतपत्रप्राप्त “क”, “ख” र “ग” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाको वित्तीय स्वार्थ स्थापित हुने भएकोले उक्त सहायक कम्पनीमा गरिएको कुल लगानी रकमलाई पुँजीकोष गणना गर्दा प्राथमिक पुँजीबाट घटाई पुँजीकोष कायम गर्नु पर्नेछ ।</p> <p>(२) इ.प्रा. निर्देशन नं. ८ मा भएका अन्य व्यवस्थालाई यथावत कायम राखी “यसैगरी इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले संगठित संस्थाहरूको शेयर तथा डिबेञ्चरमा लगानी गर्दा लगानी हुने संस्थाको चुक्ता पुँजीको १० प्रतिशतमा ननाघ्ने गरी मात्र लगानी गर्नु पर्नेछ ।” भन्ने व्यवस्था यस प्रयोजनका लागि छुट प्रदान गरिएको छ ।</p> <p>(३) सहायक कम्पनीको नियमन, निरीक्षण, सुपरिवेक्षण र अन्य व्यवस्थाहरू नेपाल धितोपत्र बोर्डले तय गरेको नीति निर्देशन तथा विद्यमान अन्य व्यवस्था अनुरूप हुनेछ । यस व्यवस्थाबाट उक्त सहायक कम्पनीमा नेपाल राष्ट्र बैंकको तर्फबाट आवश्यकता अनुसार निरीक्षण/सुपरिवेक्षण गर्न बाधा पुगेको मानिने छैन ।</p> <p>(४) यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त मुख्य कम्पनीले आफ्नो वित्तीय विवरण पेश गर्दा सहायक कम्पनीको वित्तीय विवरणहरू समेत एकीकृतरूपमा पेश गर्नु पर्नेछ । सो प्रयोजनार्थ लेखा नीति र वित्तीय विवरण इ.प्रा.निर्देशन नं.४ को सम्बन्धित थप</p>

हालको निर्देशन	संशोधित व्यवस्था
<p>(घ) संचालक समितिले मर्चेन्ट बैंकिंग कारोबार गर्ने सहायक कम्पनी स्थापना गर्ने सम्बन्धी निर्णयको प्रतिलिपि</p> <p>द्रष्टव्य: इजाजतपत्र प्राप्त “क”, “ख” वा “ग” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले मर्चेन्ट बैंकिङको कार्य गर्ने छुट्टै सहायक कम्पनी खोल्ने सम्बन्धमा मिति २०६६/०७/२२ मा यो निर्देशन जारी गर्नु अगावै नेपाल धितोपत्र बोर्डबाट मर्चेन्ट बैंकिङ सम्बन्धी कार्य गर्न अनुमतिपत्र प्राप्त गरेका तर, तिन आर्थिक वर्ष सम्पन्न भै नसकेको कारण उपरोक्त बमोजिम तीन आर्थिक वर्षको लेखापरीक्षण प्रतिवेदन सहितको वित्तीय विवरणहरू पेश गर्न नसकेका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई सो विवरण समावेश गर्न आवश्यक पर्ने छैन ।</p> <p>(६) मर्चेन्ट बैंकर सम्बन्धी सहायक कम्पनीले नियामक निकायबाट अनुमतिपत्र प्राप्त गरी देहाय बमोजिमका एक वा एक भन्दा बढी कार्य गर्न सक्नेछ :</p> <p>(क) धितोपत्र निष्काशनका लागि विवरण पत्र, बिक्री सम्बन्धी प्रस्ताव तथा अन्य विवरण तयार गर्ने लगायत धितोपत्रको निष्काशन तथा बिक्री प्रवन्ध सम्बन्धी आवश्यक सबै कार्यहरू ,</p> <p>(ख) संगठित संस्थासंग सम्भौता गरी संगठित संस्थाले निष्काशन गरेको धितोपत्रहरू बिक्री नभएको अवस्थामा आफूले खरिद गर्न प्रत्याभूति (अण्डरराइटिङ) दिने कार्य गर्न,</p> <p>(ग) संगठित संस्थाको तर्फबाट धितोपत्रधनीहरूको अभिलेख राख्ने तथा धितोपत्रहरूको नामसारी लगायत शेयर रजिष्ट्रेशन सम्बन्धी अन्य सेवा प्रदान गर्ने कार्य,</p> <p>(घ) ग्राहकसंग सम्भौता गरी ग्राहकका लागि लगानी व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य गर्न,</p> <p>(ङ) धितोपत्रको खरिद तथा बिक्री दुवै मूल्य अंकित गरी त्यस्तो धितोपत्र आफ्नो नामबाट खरिद तथा बिक्री गरी बजार निर्माताको कार्य ।</p> <p>(७) सहायक कम्पनीले देहायका कार्य गर्न सक्ने छैनन् :</p> <p>(क) धितोपत्र दलाली सम्बन्धी व्यवसाय ,</p> <p>(ख) आफूले जारी गरेको धितोपत्रको व्यापार ।</p> <p>(८) सहायक कम्पनीले वित्तीय स्रोत संकलन गर्ने</p>	<p>अनुसूचीमा तोकिए बमोजिम पेश गर्नु पर्नेछ । साथै, सहायक कम्पनीको लेखा नीति, सूचना प्रविधि तथा अन्य नीति/प्रणालीहरू (Policies, Procedures and Systems) मुख्य कम्पनीसंग सामञ्जस्यता कायम हुने गरी व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।</p> <p>(५) मुख्य तथा सहायक कम्पनीबीच हुने कारोबारमा पारदर्शिता कायम राख्न यी कम्पनीहरूबीच हुने कारोबारमा वित्तीय स्वार्थ रहने हुँदा त्यस्तो कारोबार (Related Party Transactions) लाई दुवै कम्पनीले सम्बन्धित पक्षबीच हुने कारोबार (Related Party Transactions) शीर्षक अर्न्तगत खुलाउनु (Disclose) पर्नेछ ।</p> <p>(६) त्यस्तो कारोबार भए पछि नियमितरूपमा प्रकाशित गर्नु पर्ने वित्तीय विवरणमा सो कारोबारबारे विस्तृत जानकारी प्रदान गर्नु पर्नेछ । प्रतिस्पर्धात्मक बजार मूल्यमा कारोबार नगरेमा र/वा त्यस्तो कारोबार बारे विस्तृत विवरण निर्देशनानुसार प्रकाशित नगरेमा नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ को परिच्छेद ११ बमोजिम जुनसुकै जरिवाना/सजाय हुन सक्नेछ ।</p> <p>(७) सहायक कम्पनीले देहायका कार्य गर्न सक्ने छैनन् :</p> <p>(क) धितोपत्र दलाली सम्बन्धी व्यवसाय ,</p> <p>(ख) आफूले जारी गरेको धितोपत्रको व्यापार ।</p> <p>(८) सहायक कम्पनीले वित्तीय स्रोत संकलन गर्ने प्रयोजनले दायित्वस्वरूप निष्काशन गर्ने कुनै पनि सुरक्षणपत्रहरूमा मुख्य कम्पनी (Parent Company) ले लगानी गर्न नपाउने र सो सुरक्षणपत्रको धितोमा कर्जा प्रवाह समेत गर्न पाउने छैन ।</p>

हालको निर्देशन	संशोधित व्यवस्था
<p>प्रयोजनले दायित्वस्वरूप निष्काशन गर्ने कुनै पनि सुरक्षणपत्रहरुमा मुख्य कम्पनी (Parent Company) ले लगानी गर्न नपाउने र सो सुरक्षणपत्रको धितोमा कर्जा प्रवाह समेत गर्न पाउने छैन ।</p>	
<p>(९) सहायक कम्पनीको नियमन, निरीक्षण, सुपरिवेक्षण र अन्य व्यवस्थाहरु नेपाल धितोपत्र बोर्डले तय गरेको नीति निर्देशन तथा विद्यमान अन्य व्यवस्था अनुरूप हुनेछ । यस व्यवस्थाबाट उक्त सहायक कम्पनीमा नेपाल राष्ट्र बैंकको तर्फबाट आवश्यकता अनुसार निरीक्षण ःसुपरिवेक्षण गर्न बाधा पुगेको मानिने छैन ।</p>	
<p>(१०) यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त मुख्य कम्पनीले आफ्नो वित्तीय विवरण पेश गर्दा सहायक कम्पनीको वित्तीय विवरणहरु समेत एकीकृत रुपमा पेश गर्नु पर्नेछ । सो प्रयोजनार्थ लेखा नीति र वित्तीय विवरण इ.प्रा.निर्देशन नं.४ को सम्बन्धित थप अनुसूचीमा तोकिए बमोजिम पेश गर्नु पर्नेछ । साथै, सहायक कम्पनीको लेखा नीति, सूचना प्रविधि तथा अन्य नीति/प्रणालीहरु (Policies, Procedures and Systems) मुख्य कम्पनीसंग सामञ्जस्यता कायम हुने गरी व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।</p>	
<p>(११) मुख्य तथा सहायक कम्पनीबीच हुने कारोबारमा पारदर्शिता कायम राख्न यी कम्पनीहरुबीच हुने कारोबारमा वित्तीय स्वार्थ रहने हुँदा त्यस्तो कारोबार (Related Party Transactions) लाई दुवै कम्पनीले सम्बन्धित पक्षबीच हुने कारोबार (Related Party Transactions) शीर्षक अर्न्तगत खुलाउनु (Disclose) पर्नेछ ।</p>	
<p>(१२) त्यस्तो कारोबार भए पछि, नियमितरूपमा प्रकाशित गर्नु पर्ने वित्तीय विवरणमा सो कारोबारबारे विस्तृत जानकारी प्रदान गर्नु पर्नेछ । प्रतिस्पर्धात्मक बजार मूल्यमा कारोबार नगरेमा र/वा त्यस्तो कारोबार बारे विस्तृत विवरण निर्देशनानुसार प्रकाशित नगरेमा नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ को परिच्छेद ११ बमोजिम जुनसुकै जरिवाना/सजाय हुन सक्नेछ ।</p>	
<p>(१३) सहायक कम्पनीको वित्तीय विवरणको लेखापरीक्षण नेपाल राष्ट्र बैंकमा सूचीकृत लेखापरीक्षकबाट मात्र गराउनु पर्नेछ ।</p>	
<p>(१४) सहायक कम्पनीले वार्षिक लेखापरीक्षण प्रतिवेदनको</p>	

हालको निर्देशन	संशोधित व्यवस्था
<p>साथमा वित्तीय विवरणहरू एवं Long Form Audit Report समेत नेपाल राष्ट्र बैंकमा नियमित रूपमा उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।</p> <p>(१५) इ.प्रा. निर्देशन नं. ८ मा भएका अन्य व्यवस्थालाई यथावत कायम राखी “यसैगरी इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले संगठित संस्थाहरूको शेयर तथा डिबेञ्चरमा लगानी गर्दा लगानी हुने संस्थाको चुक्ता पुँजीको १० प्रतिशतमा ननाघ्ने गरी मात्र लगानी गर्नु पर्नेछ ।” भन्ने व्यवस्था यस प्रयोजनका लागि छुट प्रदान गरिएको छ । तर, सहायक कम्पनीले संचालनको २ वर्षभित्र सर्वसाधारणमा शेयर जारी नगरेमा उक्त छुट सुविधा उपलब्ध हुने छैन ।</p> <p>(१६) मर्चेण्ट बैंकिङ्ग सम्बन्धी कार्य गर्ने छुट्टै सहायक कम्पनीमा लगानी गर्दा इजाजतपत्रप्राप्त “क”, “ख” र “ग” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाको वित्तीय स्वार्थ स्थापित हुने भएकोले उक्त सहायक कम्पनीमा गरिएको कुल लगानी रकमलाई पुँजीकोष गणना गर्दा प्राथमिक पुँजीबाट घटाई पुँजीकोष कायम गर्नु पर्नेछ ।</p> <p>(१७) सहायक कम्पनी स्थापना गर्न यस बैंकको सैद्धान्तिक सहमति र स्वीकृतिको लागि पेश गरिने निवेदनको साथमा सहायक कम्पनीको प्रबन्धपत्र र नियमावली समेत यस बैंकमा पेश गर्नु पर्नेछ ।</p>	
<p>इ.प्रा.निर्देशन नं. २१</p>	
<p>३. स्रोतमा कर कट्टी (TDS) विवरण पठाउनुपर्ने सम्बन्धमा</p> <p>आयकर ऐन २०५८ को परिच्छेद १७ मा अग्रिम रूपमा स्रोतमा कर कट्टी (TDS) गर्नु पर्ने रकम कट्टी गरी प्रत्येक महिना समाप्त भएको १५ (पन्ध्र) दिनभित्र विवरण सहित कट्टी गरिएको रकम सम्बन्धित आन्तरिक राजस्व कार्यालयमा दाखिला गर्नु पर्ने र नगरेमा शुल्क तथा व्याज लाग्ने व्यवस्था सबै सरकारी तथा गैरसरकारी निकाय तथा विवरण पेश गर्नुपर्ने करदाताहरूले अनिवार्य रूपमा e-TDS को विवरण पठाउनु पर्ने गरी तोकिएको हुँदा आन्तरिक राजस्व विभागको Website: www.ird.gov.np/etds मा log on गरी विवरण entry गर्न र कम्प्युटरबाट सो को Submission Number लिने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।</p>	<p>उक्त बुँदा नं. ३. लाई हटाउने ।</p>
<p>११. लिखत नेपाली भाषामा तयार गर्ने सम्बन्धमा :</p>	<p>सो व्यवस्थालाई देहाय बमोजिम गर्ने ।</p>

हालको निर्देशन	संशोधित व्यवस्था
<p>बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले जुनसुकै बैंक तथा वित्तीय संस्थाले कर्जासंग सम्बन्धित कर्जा तमसुक (Loan Deed), धितोबन्धक लिखत (Mortgage Deed), Hypothecation Agreement र Trust Receipt Agreement अनिवार्यरूपमा देवनागरी लिपी नेपाली भाषामा तयार गर्नुपर्ने र Consortium Loan Agreement, Letter of Assignment, Letter of Guarantee को हकमा हाललाई अंग्रेजी भाषामा समेत तयार गर्न सकिने छ । साथै, यी कागजातहरूलाई पनि क्रमिक रूपमा नेपाली भाषामा तयार गर्दै जाने नीतिगत व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।</p> <p>लिखत/जमानीपत्र तयार गर्दा जमानी रकम, अवधि, ऋणको प्रयोजन, प्रमुख ऋणी, साक्षी, जमानतकर्ताको नाम, ठेगाना, सो को सनाखत लगायतका विषयहरू तथा अन्य प्रकारका लिखतहरूमा समेत देहाय बमोजिमका विषयहरूलाई यथोचित स्थानमा अनिवार्य रूपले उल्लेख गर्नु पर्नेछ ।</p>	<p>बैंक तथा वित्तीय संस्थाले कर्जासंग सम्बन्धित ऋण प्रस्ताव पत्र (Offer Letter), कर्जा तमसुक (Loan Deed), धितोबन्धक लिखत (Mortgage Deed), Hypothecation Agreement र Trust Receipt Agreement अनिवार्यरूपमा देवनागरी लिपी नेपाली भाषामा तयार गर्नुपर्ने र Consortium Loan Agreement, Letter of Assignment, Letter of Guarantee को हकमा हाललाई अंग्रेजी भाषामा समेत तयार गर्न सकिने छ । साथै, यी कागजातहरूलाई पनि क्रमिक रूपमा नेपाली भाषामा तयार गर्दै जाने नीतिगत व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।</p> <p>लिखत/जमानीपत्र तयार गर्दा जमानी रकम, ऋणको अवधि, ऋणको प्रयोजन, प्रमुख ऋणी, साक्षी, जमानतकर्ताको नाम, ठेगाना, सो को सनाखत लगायतका विषयहरू तथा अन्य प्रकारका लिखतहरूमा समेत देहाय बमोजिमका विषयहरूलाई यथोचित स्थानमा अनिवार्य रूपले उल्लेख गर्नु पर्नेछ ।</p>
<p>२५. इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले प्राविधिक सेवा सुविधा (Technical Service Agreement, TSA) अन्तर्गत Seconded Staff को रूपमा आएका/आउने गैर नेपाली नागरिकहरूको हकमा विद्यमान श्रम ऐन तथा नियमावली अनुसार श्रम स्वीकृति लिनुपर्ने व्यवस्था रहेकोले सोही बमोजिम स्वीकृति लिएर मात्र कार्य गर्नु/गराउनु पर्नेछ ।</p>	<p>उक्त बुँदामा भएको सुविधा भन्ने शब्दको सट्टा सम्भौता भन्ने शब्द राख्ने ।</p>

श्री सञ्चालक समिति,

मिति : २०६...../...../.....

.....बैंक/वित्तीय संस्था लिमिटेड,

.....।

विषय : जानकारी गराएको बारे ।

उपरोक्त सम्बन्धमा मले यस बैंक/वित्तीय संस्थाको सञ्चालकको पदमा मिति २०६.../...../.....बाट बहाल गरेकोले बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा २२ बमोजिम देहायका विषयहरूको बारेमा जानकारी गराएको छु ।

- (१) यस बैंक/वित्तीय संस्थासंग म वा मेरो परिवारको कुनै सदस्यले कुनै किसिमको करार गरेको वा गर्न लागेको छैन ।
- (२) बैंक/वित्तीय संस्थाको कार्यकारी प्रमुख, प्रबन्ध संचालक वा कम्पनी सचिव, लेखापरीक्षक तथा महाप्रबन्धकको नियुक्तिको सम्बन्धमा मेरो कुनै प्रकारको स्वार्थ वा सरोकार छैन ।
- (३) म र मेरो परिवारको कुनै सदस्यले यस बैंक/वित्तीय संस्थाको शेयर संख्या.....लिएको छु/छौं, सो बाहेक बैंकको अन्य शेयर वा डिबन्चर लिएको छैन ।
- (४) म यस बाहेक नेपाल राष्ट्र बैंकबाट स्वीकृत प्राप्त कुनै बैंक तथा वित्तीय संस्थाको संचालक छैन ।
- (५) मेरो परिवारको कुनै पनि सदस्यले यस बैंक/वित्तीय संस्थाको पदाधिकारी/कर्मचारीको हैसियतले काम गरेका छन्/छैनन् ।
(रहेको भए खुलाउने)
- (६) बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा १८(ड) बमोजिम म यस बाहेक अन्य कुनै पनि प्रकारको निक्षेप सम्बन्धी व्यवसाय संचालन गर्ने संस्थाको (प्रचलित कानून बमोजिम वचत तथा ऋणको कारोबार गर्ने सहकारी संस्था समेतको) संचालक, कर्मचारी वा बहालवाला लेखापरीक्षक वा सल्लाहाकारको पदमा रहेको छैन । साथै, यस संस्थाको संचालक रहेसम्म म अन्य कुनै प्रकारको वचत तथा ऋण सम्बन्धी कारोबार गर्ने संस्थाको संचालक हुने छैन ।
- (७) यस बैंक/वित्तीय संस्थाको संस्थापक शेयर धितो राखी कर्जा लिएको छ/छैन ।
यदि छ भने सोको विवरण खुलाउनु पर्ने छ ।
- (८) माथि घोषणा गरिएका/पेश गरिएका विवरणहरू ठिक सांचो हो, भुङ्गा ठहरिएमा कानून बमोजिम सहुंला बुझाउँला ।

संचालकको दस्तखत:

नाम थर

बाबुको नाम:

बाजेको/पतिको नाम:

ठेगाना:

नागरिकता लिएको जिल्ला र नागरिकता नं.

(द्रष्टव्य :: यो विवरण बैंक वा वित्तीय संस्थाको संचालकको पदमा निर्वाचित वा मनोनित भएको मितिले ७ दिन भित्र र परिवर्तन भएमा परिवर्तन भएको मितिले ७ दिन भित्र सम्बन्धित बैंक वा वित्तीय संस्थामा पेश गर्नु पर्नेछ । साथै, बैंक तथा वित्तीय संस्थाले संचालकबाट यो विवरण प्राप्त भएको मितिले ७ दिनभित्र यस बैंक समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।)

.....बैंक/वित्तीय संस्था लिमिटेड

संचालकहरुको दर्ता/लगत किताव

क्र.सं.	संचालकको नाम	बाबुको नाम	बाजेको/पतिको नाम	पेशा, व्यवसाय	संचालक नियुक्त भएको मिति	संचालकबाट हटेको मिति

तयार गर्ने:

प्रमाणित गर्ने: